

ЕВРОПЕЙСКИ НАДЗОРЕН ОРГАН ЗА ЗАЩИТА НА ДАННИТЕ

Резюме на становището на Европейския надзорен орган по защита на данните относно пакета от законодателни мерки за реформиране на Евроюст и за създаване на Европейска прокуратура

(Пълният текст на настоящото становище може да бъде намерен на английски, френски и немски език на уебсайта на ЕНОЗД www.edps.europa.eu)

(2014/C 244/08)

А. ВЪВЕДЕНИЕ

А.1. Контекст на становището

1. На 17 юли 2013 г. Комисията прие пакет от законодателни мерки за създаване на Европейска прокуратура и реформиране на Евроюст. Този пакет включва:
 - съобщението на Комисията до Европейския парламент, до Съвета, до Европейския икономически и социален комитет и до Комитета на регионите, озаглавено „По-добра защита на финансовите интереси на Съюза: създаване на Европейска прокуратура и реформиране на Евроюст“⁽¹⁾ (наричано по-долу „съобщението за Европейска прокуратура и Евроюст“),
 - предложението за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно създаването на Агенция на Европейския съюз за сътрудничество в областта на наказателното правосъдие (наричано по-долу „предложението за Евроюст“)⁽²⁾,
 - предложението за регламент на Съвета относно създаването на Европейска прокуратура⁽³⁾ (наричано по-долу „предложението за Европейска прокуратура“), и
 - съобщението на Комисията до Европейския парламент, до Съвета, до Европейския икономически и социален комитет и до Комитета на регионите, озаглавено „Подобряване на управлението на OLAF и засилването на процесуалните гаранции при разследванията: поетапен подход, съпътстващ създаването на Европейската прокуратура“⁽⁴⁾ (наричано по-долу „съобщението за OLAF“).
2. Преди приемането на пакета Европейският надзорен орган по защита на данните (ЕНОЗД) получи възможност да направи неофициални коментари. ЕНОЗД изразява задоволство от факта, че Комисията е взела под внимание някои от неговите коментари.
3. ЕНОЗД също така изразява задоволство от факта, че Комисията се е консултирала с него и че позоваването на консултативната е включено в преамбюлите и на двете предложения.

А.2. Цели на пакета

4. Реформата на Евроюст и създаването на Европейска прокуратура имат за цел борба срещу измамите, повишаване на отчетността на повдигането и поддържането на обвинението на равнище ЕС и повишаване на равнището на защита на участниците в разследванията⁽⁵⁾.
5. Предложението за Евроюст се основава на член 85 от ДФЕС и има следните цели:
 - да се увеличи ефикасността на Евроюст, като тя се слобие с нова управленска структура;
 - да се подобри оперативната ефективност на Евроюст, като статутът и правомощията на националните членове бъдат хомогенно определени;
 - да се предвидят редът и условията за участие на Европейския парламент и националните парламенти в оценяването на дейността на Евроюст в съответствие с Договора от Лисабон;

⁽¹⁾ COM(2013) 532 final.

⁽²⁾ COM(2013) 535 final.

⁽³⁾ COM(2013) 534 final.

⁽⁴⁾ COM(2013) 533 final.

⁽⁵⁾ Съобщение за Европейска прокуратура и Евроюст, точка 1.

- да се приведе правната уредба на Евроюст в съответствие с общия подход, като наред с това се зачита в пълна степен специалната ѝ роля по отношение на координацията на текущите наказателни разследвания;
 - да се гарантира, че Евроюст може да си сътрудничи тясно с Европейската прокуратура след учредяването ѝ.
6. Предложението за създаване на Европейска прокуратура се основава на член 86 от ДФЕС и има най-вече следните цели:
- да допринесе за укрепване на защитата на финансовите интереси на ЕС и за по-нататъшно развитие на областта на правосъдието и да се засили доверието на предприятията и гражданите на ЕС в институциите на Съюза, като същевременно се зачитат всички основни права, заложиени в Хартата на основните права на Европейския съюз („Хартата на ЕС“);
 - да се създаде последователна европейска система за разследване и повдигане и поддържане на обвинения за престъпления, засягащи финансовите интереси на Съюза;
 - да се гарантират по-голяма ефикасност и ефективност при разследването и повдигането и поддържането на обвинения за престъпления, засягащи финансовите интереси на Съюза;
 - да се увеличи броят на повдигнатите и поддържаните обвинения, което да доведе до повече осъдителни присъди и до събирането на получените чрез измама средства от Съюза;
 - да се осигурят тясно сътрудничество и ефективен обмен на информация между европейските и националните компетентни органи;
 - да се усилят възпиращият ефект за извършването на престъпления, засягащи финансовите интереси на Съюза.
7. И двете предложения са от изключителна важност от гледна точка на защитата на данните, тъй като обработката на личните данни е част от основните дейности, извършвани от Евроюст, и ще бъде част от основните дейности на Европейската прокуратура.

А.3. Цел на становището

8. В настоящото становище ще бъде поставен акцент върху промените в правната уредба на Евроюст, които са от най-голямо значение за защитата на данните. В него също така ще бъдат отправени препоръки относно разпоредбите, които са сходни със съществуващите, с цел по-нататъшното укрепване на режима на защита на данните, приложим за Евроюст.
9. По отношение на предложението за създаване на Европейска прокуратура, ЕНОЗД отбелязва, че от гледна точка на защитата на данните предложението до голяма степен се основава на предложението за Евроюст. Поради това в становището това предложение ще бъде анализирано успоредно с предложението за Евроюст, като същевременно ще бъдат посочени някои специфични особености, когато това е целесъобразно. ЕНОЗД подчертава, че този анализ се ограничава до аспектите на защитата на данните. Органът не оценява дали разпоредбите, съдържащи се в предложението за Европейска прокуратура, са в съответствие с други основни права⁽¹⁾.

Г. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

122. ЕНОЗД приветства като цяло разпоредбите относно защитата на данните в предложенията за Евроюст и за Европейска прокуратура, тъй като обработката на личните данни е част от основните дейности, извършвани от Евроюст, и ще бъде част от основните дейности на Европейската прокуратура. Регламент (ЕО) № 45/2001 основателно служи като отправна точка за предложенията, които предвиждат последователно и еднакво прилагане на правилата за защита на данните по отношение на всички органи на ЕС, като се вземат под внимание специфичните особености на полицейското и съдебното сътрудничество в рамките на наказателното право.
123. Тъй като дейностите на Евроюст и на Европейската прокуратура не могат да бъдат приравнени на действителните съдебни дейности, обработката на личните данни от страна на тези органи следва да подлежи на надзор от независим надзорен орган. С оглед на принципа, че надзорът трябва да следва органа по администриране на данните, орган на ЕС следва да осигури надзора върху Евроюст и Европейската прокуратура, чиито органи по администриране на данните са органи на ЕС. В този смисъл е логично и последователно тази функция да се изпълнява от ЕНОЗД, независимият орган на ЕС, който е учреден с цел осъществяване на надзор върху всички институции и органи на ЕС.

⁽¹⁾ По отношение на анализа на други основни права вж. по-специално становището на Агенцията на Европейския съюз за основните права (FRA) относно предложението за създаване на Европейска прокуратура, Виена, 4 февруари 2014 г., достъпно на уебсайта на FRA: <http://fra.europa.eu/en>

124. Освен това, тъй като голяма част от данните, обработвани от Евроюст и Европейската прокуратура, ще бъдат с произход от държавите членки, трябва да се осигури активното участие на националните органи по защита на данните чрез тясно сътрудничество с ЕНОЗД с цел постигане на цялостен надзор както на равнище ЕС, така и на национално равнище. На равнище ЕС обаче се изисква отговорността за концепцията за независим и ефективен надзор да се носи изцяло и единствено от ЕНОЗД, който подлежи на контрол от Съда на Европейския съюз.
125. При все това съществуват някои както общи, така и специфични разпоредби, които трябва да бъдат коригирани или подобрени. Поради това предвид важността на предложенията за защита на данните ЕНОЗД отправи редица препоръки, чието предназначение е да се гарантира, че предложенията ще постигнат необходимия стандарт за цялостна и ефективна защита на личните данни от страна на Евроюст и Европейската прокуратура.
126. ЕНОЗД препоръчва:
- в предложението за Евроюст да се направи ясно разграничение между понятията за оперативни данни (данни, свързани с конкретно дело) и административни данни (данни, които не са свързани с конкретно дело) и член 27, параграф 5 от предложението за Евроюст да се преработи в съответствие с тези определения;
 - в предложенията за Евроюст и за Европейска прокуратура да се дадат определения за следните термини: компетентни органи, органи на Съюза, трети държави, международни организации, частни страни и частни лица;
 - ясно и точно да се определи сферата на компетентност на Европейската прокуратура;
 - да се изясни дали лични данни могат да бъдат обработвани във файлове извън рамките на деловодната система;
 - в член 22, параграф 6 от предложението за Европейска прокуратура формулировката „лични данни, свързани с конкретно дело“ да се замени с израза „оперативни лични данни“ с цел осигуряване на съгласуваност с определенията в член 2, буква д) от предложението за Европейска прокуратура;
 - в предложенията за Евроюст и за Европейска прокуратура да се изяснят целите на обработката на личните данни по отношение на индекса, временните работни досиета и ако е целесъобразно, всякакви други досиета, съдържащи оперативни данни, които включват лични данни;
 - в член 24, параграф 2, буква в) от предложението за Евроюст и в член 22, параграф 2, буква в) от предложението за Европейска прокуратура да се премахне текстът, че деловодната система улеснява контрола за законосъобразност и спазването на правилата за защита на данните и това да се посочи в отделен параграф;
 - да се обяснят основанията за категорията данни „идентификационен номер за митнически и данъчни цели“ или тя да се заличи от приложение 2;
 - в член 37, параграф 3 от предложението за Европейска прокуратура да се добави текстът, че длъжностното лице по защита на данните следва да бъде информирано за специфичните обстоятелства, които оправдават необходимостта от обработката на тези лични данни, а в член 27, параграф 3 от предложението за Евроюст и в член 37, параграф 3 от предложението за Европейска прокуратура да се предвиди, че тази обосновка следва да бъде надлежно документирана;
 - в последното изречение от член 27, параграф 3 и от член 27, параграф 4 от предложението за Евроюст и в последното изречение от член 37, параграф 4 от предложението за Европейска прокуратура да се добави също лица, ненавършили 18 години;
 - да се заличат член 28, параграф 4 от предложението за Евроюст и член 38, параграф 4 от предложението за Европейска прокуратура, тъй като задължението за проверка на данните вече е посочено в друг параграф и проверката следва да бъде извършена от администратора на данни (т.е. Евроюст или Европейската прокуратура), а не от ЕНОЗД;

- в член 28 от предложението за Евроюст и в член 38 от предложението за Европейска прокуратура да се включи параграф, в който да се предвиди гарантиране на удълженото съхраняване на данните в следните случаи:
 - когато е необходимо да се защитят интересите на субект на данни, който се нуждае от защита,
 - когато тяхната точност се оспорва от субекта на данни, за срок, който позволява на администратора на данни да провери точността на данните;
 - когато личните данни трябва да бъдат запазени за доказателствени цели;
 - когато субектът на данните не желае те да бъдат заличени, а вместо това изисква ограничаване на използването им;
- в предложението за Евроюст да се добави специална разпоредба, в която се изброяват всички източници на информация, обработвана от Евроюст;
- да се измени член 31 от предложението за Евроюст с цел да се гарантира, че длъжностното лице по защита на данните се назначава от колегиума;
- в член 31, параграф 2 от предложението за Евроюст и в член 41, параграф 2 от предложението за Европейска прокуратура формулировката „При изпълнение на задълженията по член 24 от Регламент (ЕО) № 45/2001“ да се замени с „В допълнение към задълженията по член 24 от Регламент (ЕО) № 45/2001“;
- в член 31, параграф 3 от предложението за Евроюст и в член 41, параграф 3 от предложението за Европейска прокуратура да се предвиди, че длъжностните лица по защита на данните трябва да имат достъп до всички данни, обработвани от Евроюст, и до всички помещения на Евроюст при изпълнение на своите задачи, както и да се добави, че този достъп е възможен по всяко време и без предварително искане;
- в член 31 от предложението за Евроюст и в член 41 от предложението за Европейска прокуратура да се добави задачата за водене на регистър на случаите, засягащи както оперативните, така и административните лични данни, обработвани от Евроюст;
- да се заличат член 32, параграф 4 от предложението за Евроюст и член 42, параграф 4 от предложението за Европейска прокуратура, тъй като член 20 от Регламент (ЕО) № 45/2001 — който се прилага за Евроюст и Европейската прокуратура — вече включва тези разпоредби;
- да се заличи второто изречение от член 32, параграф 6 от предложението за Евроюст, в което се посочва срокът, тъй като се дублира с член 32, параграф 2 от предложението за Евроюст;
- да се заличат член 32, параграф 7 от предложението за Евроюст и член 42, параграф 4 от предложението за Европейска прокуратура, тъй като те се дублират с разпоредбите на Регламент (ЕО) № 45/2001;
- в заглавието на член 33 от предложението за Евроюст и на член 43 от предложението за Европейска прокуратура да се добави формулировката „Ред и условия за“;
- в член 33 от предложението за Евроюст да се предвидят правила за коригирането, заличаването или ограничаването на обработването на данни, предоставени от органи на ЕС;
- настоящата формулировка на член 34, параграф 1 от предложението за Евроюст и на член 44, параграф 1 от предложението за Европейска прокуратура да се замени със следната: „Евроюст обработва личните данни по такъв начин, че техният източник винаги да може да бъде установен“;
- в член 34, параграф 3 от предложението за Евроюст и в член 44, параграф 2 от предложението за Европейска прокуратура двете изречения да се обособят в отделни параграфи, тъй като те третираат различни теми;

- да се измени първото изречение от член 34, параграф 3 от предложението за Евроюст и от член 44, параграф 3 от предложението за Европейска прокуратура с цел изясняване на отговорностите;
- да се преработи последното изречение от член 36, параграф 1 от предложението за Евроюст и от член 46, параграф 1 от предложението за Европейска прокуратура, за да се гарантира, че ЕНОЗД отчита в максимална степен становището на компетентните национални надзорни органи;
- в края на член 38, параграф 1 от предложението за Евроюст да се добави думата „включително“ между „международни организации“ и „Международната организация на криминалната полиция (Интерпол)“, а в член 40, параграф 1 и в член 45, параграф 2 от предложението за Евроюст изразът „международни организации или Интерпол“ да се замени с изрза „международни организации, включително Интерпол“;
- чрез заличаване на член 38, параграф 4, буква а) от предложението за Евроюст да се премахне възможността Евроюст да приема за даденост съгласието на държавите членки, а във второто изречение от член 38, параграф 4 от предложението за Евроюст да се добави, че съгласието трябва да бъде дадено „преди предаването“;
- към член 38 от предложението за Евроюст да се добави параграф, в който се изисква данните да се предават само ако получателят поеме задължението данните да се използват единствено за целта, за която са предадени;
- към член 38 от предложението за Евроюст да се добави параграф, в който от Евроюст се изисква да поддържа подробни дневници за предаването на лични данни, както и за основанията за такова предаване, в съответствие с член 31, параграф 2, буква а) от предложението за Евроюст. Същите препоръки се отнасят и за член 56 от предложението за Европейска прокуратура;
- да се изясни заглавието на раздел II (Отношения с партньорите) от глава V от предложението за Евроюст и на раздел II от глава VIII от предложението за Европейска прокуратура;
- в член 40, параграф 5 от предложението за Евроюст да се посочи, че Евроюст трябва да споделя информацията в съответствие с решението на държавата членка, органа на Съюза, третата държава или международната организация, предоставила тази информация на Евроюст;
- в съображение от предложенията да се добави обосновка относно необходимостта от автоматичен и системен обмен на информация между Евроюст и Европейската прокуратура;
- член 42, параграф 1 да се премести в член 39, в който се разглежда сътрудничеството с Европейската съдебна мрежа и други мрежи на ЕС, които участват в сътрудничеството по наказателноправни въпроси;
- в член 43 от предложението за Евроюст да се заличи препратката към член 38, параграф 1 и вместо това да се изброят субектите, с които Евроюст може да установява договорености за работа (трети държави и международни организации);
- в член 43 от предложението за Евроюст да се посочи, че този член не накърнява предвидените в раздел IV от предложението за Евроюст условия относно предаването на лични данни на трети държави и международни организации;
- в член 44 от предложението за Евроюст да се добави, че този член се прилага, без да се накърняват разпоредбите на членове 40—42;
- в член 44 от предложението за Евроюст и в член 61 от предложението за Европейска прокуратура да се включи задължението за Евроюст/Европейската прокуратура да публикуват на своите уебсайтове редовно актуализиран списък на институциите и органите на ЕС, с които те споделят информация;

- в член 45 от предложението за Евроюст и в член 61 от предложението за Европейска прокуратура да се заличи препратката към Директива 95/46/ЕО и в предложението да бъдат включени критериите и процедурата, които Комисията следва да спазва, когато взема решение относно достатъчната степен на защита;
- в края на член 45, параграф 1 от предложението за Евроюст и в края на член 61, параграф 1 от предложението за Европейска прокуратура да се добави, че ЕНОЗД следва да бъде консултиран едновременно в хода на преговорите по дадено международно споразумение между ЕС и трета държава или международна организация, и по-специално преди приемането на мандата за преговори, както и преди финализирането на споразумението;
- към член 45, параграф 1 от предложението за Евроюст и към член 61, параграф 1 от предложението за Европейска прокуратура да се добави преходна клауза относно съществуващите споразумения за сътрудничество, уреждащи предаването на лични данни от Евроюст, в която се предвижда преразглеждане на тези споразумения с цел гарантиране на тяхното съответствие с изискванията на предложението за Евроюст в срок, не по-дълъг от две години след влизането в сила на предложението за Евроюст;
- в член 45, параграф 1 от предложението за Евроюст и в член 61, параграф 1 от предложението за Европейска прокуратура да се включи задължението на Евроюст и на Европейската прокуратура да публикуват на своите уебсайтове редовно актуализиран списък на сключените от тях международни споразумения и споразумения за сътрудничество с трети държави и международни организации;
- в член 45, параграф 2 от предложението за Евроюст и в член 61, параграф 2 от предложението за Европейска прокуратура да се добави изрично, че за предаването на данни се прилагат дерогации само в редки случаи, а не в случаи на често, масово или структурно предаване на данни (сериите от предаване на данни);
- да се заличат член 45, параграф 2, буква а) от предложението за Евроюст и член 61, параграф 2, буква а) от предложението за Европейска прокуратура и да се заменят съответно с член 45, параграф 2, буква в) от предложението за Евроюст и с член 61, параграф 2, буква в) от предложението за Европейска прокуратура като първа дерогация;
- да се изменят член 45, параграф 3 от предложението за Евроюст и член 61, параграф 3 от предложението за Европейска прокуратура;
- в член 45 от предложението за Евроюст и в член 61 от предложението за Европейска прокуратура да се предвиди, че всяко предаване на данни въз основа на дерогации следва да бъде специално документирано.

Съставено в Брюксел на 5 март 2014 година.

Giovanni BUTTARELLI

Асистент към Европейския надзорен орган по защита на данните
